

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Codex traditionvm Corbeiensivm

Falcke, Johann Friedrich

Lipsiae ; Gvelpherbyti, 1752

§. 456. De marchionis orientalis Geroldi, et Thiadrici traditionibus bonorum in villis Manesrode et Frithwardighus intra pagum Hessi Saxonicum, nec non de Manno, filio Tuistonis, patris Germanorum, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-36114

Ab anno
1010 vs-
que 1014
regnante
Heinri-
co II.

§. 455.

Adolescent heinricus tradidit I familiam in *burfina* (r).

§. 456.

Tradidit geroldus pro filio suo geroldo LX. iugera et III. iurnales. (f)

tra-

tientibus eius fratribus Ottone, Erico et Frederico, duos manfos in feudum contulit Hilmaro de Monichaufen dicto eiusque masculis heredibus recte linea. Ex quo non inepte colligitur, *Gherbertum* nostrum inter progenitores comitum de Hoja esse referendum. Quodsi igitur admittere sententiam nolis arbitrans, *Gherbertum* fuisse filium *Wulfarii* ac fratrem archiepiscopi *Adalaci* atque *Hunoldi III*, probabilissimum tamen erit, eundem *Gherbertum* fuisse filium *Walberti*, qui testante §. 392 in pago Enterigawi in villa Buriun quaedam tradidit.

De villa
Burfino
in pago
Scotelin-
go.

(r) Villam *Burfina* fuisse in pago *Scotelingo*, docet nos abbas Saracho in suo Registro B et P. A. C. Intelligi ergo videtur vicus *Borfem* seu *Borsum* in episcopatu Hildesienfi sub praepositura cathedralis ecclesia. Ad quam familiam spectarit adolescens *Heinricus*, an ad nobiles dominos de Escherde, seu ad progenitores comitum de Poppenborg, videant alii.

De villa
Manes-
rode in
pago
Hessi Sa-
xonico.

(f) Villa, in qua *Geroldus* LX iugera et III iurnales donauit, in codice nostro distincte legi non potuit. Eam autem supplere poterit Registrum abbatis Sarachonis, in quo haec verba sequuntur et leguntur: *In pago Hessi Saxonico in uilla manesrode continentur salice terre LX. iugera et tres iurnales que luidar et enni-bo habent et persoluunt quotannis IIII. oues XL. modios filiginis et XXX. modios auene.* In quibus verbis mentio *salice terre* notatu digna est. Vir quidam eruditissimus putat, terram salicam seu Seliland esse terram, in qua mares excludunt feminas a possessione; Frider. autem Gladouius arbitratur in *der Reichs-Historie von Teutschland* L. II. p. 101. §. 23, terram salicam esse terram immediatam. Quemadmodum autem in utramque sententiam melius inquirendi occasio erit in *Chentela Corbeiensi*, ita hic potius quaerimus, quinam vicus designari intelligatur per villam *Manesrode*? Respondemus autem, procul dubio vicum *Manrode*, vnum milliare circiter distinctum ab oppido et monasterio *Helmers-husen* ad *Dimolam* in Landgraviatu *Hassiae*, in centum venire. A quodam *Manno* eundem vicum nomen accepisse, negari non potest. *Mannum* celebrabant olim Germani nostri carminibus, Tacito teste, tanquam filium *Tuissonis*, conditoris suae gentis. Villae nostrae appellatio docere nos potest, nomen *Manni* inter Germanos nostros non fuisse postea inusitatum. Quamuis enim perhibere non audeamus, ab eodem *Manno* villam nostram nomen accepisse, siquidem *Mannus* filius *Tuissonis* nunquam in has regiones videretur penetrasse; inficiaturum tamen neminem putamus, nomen *Manni* fuisse nomen, proprium viris, olim in nostra Germania tritum et vsitatum, atque ab eo multa nomina composita fluxisse v. g. *Mainwerc*, *Hrodman*, *Mainbred*, *Wilman*, *Heriman*, *Mainbard*, *Witman*, *Osman*, *Redman*, *Masnbold*, *Mennio*, *Mainberi*, *Aldman*, *Mennic*, *Meindac*, *Mainric*, *Goderman*, *Wigman*, *Saluman*, *Maginbern*, *Homan*, *Tiadman*, *Reynman*, *Godesman*, *Liudman*, *Liefman*, *Maynward*, *Woldman*, *Radman*, *Mayndag*, *Magengod*, *Adiman*, *Foraman*, *Meingrim*, *Meynword*, *Adilman*, *Hademian*, *Folkman* et *Meginolt*, quae nomina propria in traditionibus nostris, ac Registro abbatis Sarachonis deprehendimus. Forsan Germani nostri hisce nominibus compositis docere nos voluerunt, quantus vir fuerit *Mannus*, eius *Tuissonis*, ita, ut qui filium suum appellauerit *Mainwercum*, dicere voluerit, filium suum tantum opus (*Werc* enim opus denotat) effecturum, quantum olim effecerit *Mannus*, et sic in ceteris. In lingua *Hindoostana*, qua vtuntur incolae in imperio magni *Mogulis*, non solum sunt multa vocabula, quae magnam similitudinem cum nostra lingua Germanica habent, sed etiam reperiuntur in ea nomina composita ex *Man* seu *manno*, voce, quae in lingua *Hindoostana* de-

notat

tradidit thiadricus pro filio suo thiadrico in *fritwardigbus* (t) iuge- et guber-
ra XXXII. nante
Corbe-
iam

§. 457. Walho-
ne.

notat virum, germanice *einen Mann*, v. g. *Dutschman*, *Bereman* etc. *Bereman* significat virum ingenuum *einen braven Mann*. Fortassis *bere* originem duxit a Germanico *bar*, a quo fluxit *baarfuß* (pes nudus, nudipes,) et *baro* seu *ein Frei-Herr* vel liber dominus. Quid ergo significet *Bereman* seu vir ingenuus, ex his facile diiudicare poteris. Cum autem lingua Hindostana sit filia Scythicæ et mater multarum aliarum linguarum in India orientali; probabili coniectura ex his auguramur, *Mannum* nostrum, filium *Tuissonis*, populis orientali- bus non fuisse incognitum, et Teutones nostros ortos esse ex India Orientali, certe ex Scytharum progenie seu Celtis. Scythæ a *tuguriis* dicuntur, dictis *Kode* et *Koje*. Inde Scoti et Gothi sunt dicti. *Celta* ex tentoriis, sub quibus olim degere soliti, sunt appellati. *Zelt*, *Gezelt*, est tentorium. Turci vocant Dei filium *Teiffan*. Ergo *Teis* inter Scythas fuit Deus, quasi *te eis*, vnus, *Tuisson* est Deus magnus et *Tuiscon Deus rex*. Illi Tartari, qui regnum Chi- næ expugnarunt, proprie dicti sunt *Duitschari*, et horum patria, forsitan etiam fuit patria Germanorum nostrorum communis. Multa hic habes, in quibus te exerceas, quæque, si voles, expendas. Nos intermittere non possumus, quin potius inquiramus, quinam *Geroldus* fuerit, qui pro filio suo *Geroldo* in *Maner- rode* villa quadam largitus est. Docet id nos Chronicon nostrum MSprum, in quo Corbeienfes nostri ad annum MXIII annotarunt hæc: *Geroldus filius Mar- chionis Geroldi receptus est in monasterium*. Ex hoc patet, quendam marchio- nem *Geroldum* filium suum tradidisse Deo ad reliquias S. S. martyrum Step- hani atque Viti anno 1013. Ille *Geroldus* fuisse videtur *Geroldus*, qui in tradi- tione nostra memoratur. Sed quis *Geroldus* fuit ille, quærimus, qui eadem hæc largitus est? et respondemus sine cunctatione: *Gero* ille fuit marchio orientalis, de cuius prosapia egimus supra §. 104. not. (c) et cum Ditmaro episcopo p. 405 significauimus, eundem esse occisum anno 1015 in pugna cum Bolizlao Bo- hemiæ duce. Quamuis enim eundem marchionem Ditmarus nominauerit *Ger- onem*, atque idcirco quis possit perhibere, *Geronem* istum a *Geroldo* nostro fuisse diuersum, diximus tamen iam supra, nomen *Geroldi* contractum esse in *Gero*, quemadmodum veteres dixere pro Hunoldo Huno, et pro Reinoldo Reino. Cum itaque anno 1013 *Gero* marchio orientalis in pago Hessi Saxonico bona ha- buerit, eiusque filius *Thiatarus* in monasterio Helmwardeshufen, intra eun- dem pagum Hessi Saxonicum olim obuio, sepultus sit, vti supra §. 318 vidi- mus; ex hoc ipso nullus non perspicit, originem marchionum orientalium, a nobis l. c. ostensam, optimo niti fundamento. Patet autem exinde, *Geroldum* seu *Geronem* marchionem hæc bona tradidisse adhuc tempore regentis suos Cor- beienfis abbatis, Walhonis.

(t) *Fritwardigbus* villa erat sita, abbate Sarachone teste, in pago Hessi Saxonico. De villa Procul dubio denotatur vicus *Frederinghausen*, in principatu Waldeccensi sub Fritwardig-
præfectura Arolsen conspicuus. Quæritur ergo, ad quam igitur spectarint fa- dighus
miliam *Thiadricus* eiusque filius cognominis? Respondemus, probabiliter eos in pago
esse referendos ad familiam Widikindeam, quippe quæ in eadem regione ad- Hessi Sa-
modum multa bona hereditaria tenuit. In eadem gente nomen *Thiadrici* cre- xonico.
bro repetitur. Quantum itaque coniectura auguramur, *Thiadricus* fuit nepos
Widikindi, filius *Raginwardi* et pater *Walberti*, de quibus egimus supra §. 389.
Probabile enim nobis videtur, *Raginwardum* huic filio suo *Thiadrico* nomen in-
didisse a patre suo *Thiadrico*, patre reginæ Mahtildæ petiti. An *Thiadricus*,
quem filium *Raginwardi* diximus, fuerit sator nobilium dominorum de *Horbu-
sen*, id iam in medio relinquimus. Illi, qui de *Horhusen* nomen suum acce-
perunt, a vico dicuntur *Horhusen* in episcopatu Paderbornensi sito, non procul
ab oppido nostro Stadberge ad Dimolam. Hic vicus non confundendus est
cum *Herfsi* loco, in quo monasterium virginum sacrarum floret. Confer indi-
cem ad Scriptores Rer. Brunf. Leibn. p. 114. Inter ministeriales Corbeienfes
quidem iam anno 1147 referuntur *Elvericus* et *Thidericus de Horhusen*, fue-
runt.

Ab anno
1010 vs-
que 1014
regnante
Heinri-
co II.

runtque eorum posteri pincernæ Corbeienses. Nec tamen videmus, quid rationis nos impediatur, quo minus eorum progenitores inter nobiles dominos Saxoniae nostrae referamus. Domini de Patberg, eis contermini, de quibus supra egimus, seculo XI et XII etiam erant comites et nobiles domini, tandem vero ad tantam adducebantur præcipitesque ruebant inopiam, ut inter ministeriales seu inferioris nobilitatis dominos se referri sint passi. Idem dominis de Horhusen accidisse fatum, probabile nobis videtur. Adiciere tamen liceat aliam porro rationem nominis diminuti. Episcopi et Abbates ab Imperatoribus sibi Comitatus petierunt eosque Comitibus extorserunt subinde precibus et ære interposito. *Thidericus comes de Horhusen* docere nos potest, se magnæ auctoritatis dominum, cuiusque progenitores non inferioris auctoritatis dominos fuisse. De comite libero, id est, de eo Comite, quem dicunt *einen frei greven*, si hic aliquid monere velis, considerandum tibi est, nondum licuisse abbati Corbeiensi anno 1190 in villa Horhusen Comitum liberum creare, sed demum abbati nostro facultatem eam esse indultam datamque anno 1349 et 1364 et quidem ab imperatore Carolo IV, talem comitem in villa Horhusen constituendi, uti supra §. 147 et 289, vidimus. Inter ministeriales iam refertur ille *Thidericus comes* in literis abbatis Widekindi, quæ quidem iam reperiuntur in *Historia Munchbusuna* p. 6 seq.; cum autem has litteras ibi ita exhibuimus, uti in libro apographo membranaceo exstant, postea autem ipsum autographum in manus nostras peruenit; ex hoc illas huc inferere libet, in primis quoque eam ob causam, quia in libro excitato illæ loco plane alieno leguntur. En illas.

C In nomine sc̄e et indiuidue trinitatis. Widikindus dei gratia Corbeiensis ecclie abbas cunctis successoribus suis in perpetuum. Cum nos quibus ecclesiasticarum rerum deo ordinante gubernatio creditur. ex iniuncto nobis administrationis officio eccliarum rerum semper teneamur utilitatibus; prospicere in ecclesiasticarum rerum distributionibus; ac pheodalibus; obligationibus; folleter debeamus ad mentem reducere. ne ea que magna sunt expensa & graui requisita labore absque magna deliberatione debeamus rursus obligare. id est quod tam presentium quam futurorum memorie transmittimus. quod duo fratres Corbeienses ecclie ministeriales *officium pincernatus intra muros urbis* a duobus; propinquis suis *Godescalco & Walderico* sub antecessore nostro domino *Conrado* datis ipsi VIII marci ac presentis cognatis suis XII in beneficio acquisierunt. quibus utique idem officium nulla hereditaria successio sed munerum contulit interuentio. in quo nimirum officio multa eidem antecessori nostro inferentes grauamina resque sibi creditas incircumspecte dissipantes nil effusioni sue sufficere arbitrabantur. ipsum quoque officium multoties resignare conati sunt cum presentis antecessorem nostrum tum comministeriales suos super ipsius acquisitionem sollicitantes. cum ergo in huius locum administrationis fuisset deo ordinante constituti predicti fratres in priori proposito perdurantes nobis attentius supplicauerunt ut officium suum ab ipsis uellemus redimere. Nos itaque antecessorum nostrorum damna ex eiusdem officii usurpata abusione pensantes nostramque ac successorum nostrorum imo ecclie utilitatem ex eiusdem redemptione ad animam reuocantes. solebant enim omnia uictualia uinum icilicet & mel & cereuisiam & omnem annonam ad cellarium nostrum pertinentem sub custodia sua habere & cui placuit eadem bona seruanda & passim distribuenda conferre totamque potestatem sibi in isto officio asserere conabantur ut nobis & antecessoribus nostris palam intercederent ne clauis cellarii nostri debemus alicui committere de rebus quoque nostris proprias domus ac familias alere & in ipsis dispensandis nullum omnino modum tenere. hec inquam considerantes idem officium pro XXX marci argenti redemimus ut nos & successores nostros a tam grauis dispendii absoluere-mus laborinto. Cum ergo eandem pecuniam integre perfoluissemus. predicti fratres *godescalco & walderico* cum patre suo *Heinrico* idem officium pro pecunia quondam. sicut dictum est. acquisitum. manu & lin-
gua

gua resignauerunt omni in hoc iuri suo prorsus abrenunciantes omnium heredum suorum adhibito consensu. nos uero. ne aliquid sufficienti cautele omitterem⁹ in sententia. quomodo. si bona per emtionem acquisita absque heredum possent resignari consensu ac *Heinricus de Emberike* sententiam dedit. quod in hac resignatione & quorumlibet bonorum resignatione sic acquisite heredum conuenientia non esset necessaria. cui sententie omnes. quorum nomina infra ad testimonium scripta sunt. & alii quam plures. qui ibidem tunc affuerunt. unanimiter assenserunt. quod ut posteris non liqueret & omnem dubitationis scrupulum possit resecare. presentis pagine tenorem conscribi fecimus sigilli non impressione roboratum. Testes in quorum presentia hec acta sunt iussimus annotari. Sunt autem hi qui sententie consenserunt & huic facto interfuerunt. *Meinhardus maior spositus. Reinberus camerarius. Conradus portarius. Johannes capellanus.* laici liberi. *Eskewinus de Diefeldessen. Euerhardus de brochusen. Gerhardus frater eius. ministerial. Erenbertus camerarius. Ludolfus dapifer. Tidericus comes de borhusen. Washmodus marscalcus. Bodo & Heinricus de borhusen. Fredericus comes de Huxaria. karolus de Nigenkerken. Helmwikus Reinertus Arnoldus fratres de porta. Heinricus Arnoldus fratres de hastenbike. Gerbertus heinricus. carolus fratres de Liutmerfen. Widolo & Liudolfus fratres. conradus de Amelungessen. Volcquinus rufus. Heinricus de Emberike. Albertus rimpo. Johannes de beringhusen. Xpianus de Stale. Heidenricus de Widinhusen. Herboldus de rumbike. Bertoldus de Kuribike & alii quam plures. Acta sunt autem hec anno domini incarnationis M. C. XC. indictione VIII. anno plationis nono primo.*

Sigillum uide in
Tab. III. num. 2.

Probabilissime *Fredericus, comes de Huxaria*, idem fuit ac *Fredericus, comes de Perremont*, ad quem eo tempore spectabat ius aduocatie Huxariensis, ut patet ex aliis documentis nostris. Quemadmodum autem hic *Fredericus* non erat comes uulgo dictus *ein Freirichter*, sed comes, sensu proprio adpellatus: ita *Thidericum comitem de Horhusen* dici eo sensu comitem, quo alii comites se a castris suis eo tempore appellabant comites, existimamus. Cur hic inter Corbeiensis ministeriales ipse referatur, ratio non patet. Dominos de Horhusen iam anno 1190 tenuisse munus officiumque pincernatus, nondum alibi significatum esse, putamus. C. F. Paulini in *Chronico Orbergensi* p. 217. asserit, ab antiquissimo inde tempore nobiles Horehusanos fuisse pincernas Corbeiensis, et contradicit *Ioanni Letznero*, in *Historia Ludouici pii* p. 68. et p. 121. affirmanti, iam cesarem Ludouicum piū designasse pincernas Corbeiensis nobiles Malsburgicos. Sed falli tam Paulinium, quam Letznerum, ex diplomate Widekindi hic inserto patescit. Ad quam uero familiam relati fuerint *Godescalcus* et *Waldericus* cum patre *Heinrico*, eorumque in opimo pincernatus officio antecessores v. g. *Waldericus* et *Gero* atque alii, quos diplomata nostra ostendunt, nondum est compertum. Resignantibus *Godescalco* et *Walderico* pincernatum Corbeiensis, acceperunt eundem domini de Horhusen, atque, his extinctis, demum domini de Malsburg, ut diplomata nostra comprobant. Ut autem pateat uniuersę, qualem inter se habuerint copulam genealogicam domini de Horhusen, filo diplomatum Corbeiensium uti eos ita sistimus expressos.